

Maa, meri ja asukkaat

Suomen Lähetysseuran vuosikokouksen avauspuhe Jyväskylässä 19.5.2019

Hyvät Suomen Lähetysseuran vuosikokousedustajat, ärade årsmötesdeltagare. Raamatun psalmissa numero 98 riemuitaan pelastusteoista, joita Jumala on kansansa hyväksi tehnyt. Nuo teot eivät jääneet salaisuuksiksi, vaan kuten psalmissa sanotaan, ”Maan ääretkin saivat tietää, että Jumalamme pelasti meidät.” Koska Jumalan tekojen maine kiirii kaikkialle koko maanpiiriin, myös itse maata kehoitetaan ylistämään Jumalaa: ”Maa, kohota Herralle riemuhuuto!” Koko luomakunta yhtyy Jumalan ylistykseen, eivät ainoastaan ihmiset, vaan ”Pauhatkoon meri kaikkineen, juhlikoon maa, juhlikoot sen asukkaat! Taputtakoot virrat käsiään, yhtykööt vuoret niiden iloon Herran edessä.”

Viime aikoina on kaikkialla maailmassa entistä selvemmin nähty, että ihmiskunnalla on yhteinen vastuu luomakunnasta. Ilmastonmuutos antaa vuosi vuodelta hälyttävämpiä merkkejä itsestään; sitä ei enää vain odoteta, vaan se on jo käsillä. Se tuottaa ääri-ilmiöitä, hellettä ja kuivuutta ynnä lumimyrskyjä ja pakkasia sekä taifuuneja ja tulvia. Kaikki nämä koettelevat ihmisten, eläinten ja kasvien elinmahdollisuuksia. Maa vaikeroi ja meri huokailee ihmisen tähden, ja kun maa ja meri kärsivät, kärsivät myös niiden asukkaat. Ääri-ilmiöt tuottavat viljasatojen menetyksiä, karjan kuolemia, kotien huuhtoutumisia tulvavetten mukana. Tällaiset katastrofit repivät ihmisiä juuriltaan ja pakottavat heidät etsimään tulevaisuutta muualta, missä he joutuvat uusien ongelmien eteen.

Lähetyksessä tarvitaan kokonaisvaltaista työnäkyä. Nykypäivänä siihen kuuluu osana myös ilmastonmuutoksen torjunta tai sen edes tuottamien haittojen lievittäminen. Kyse ei ole vain katastrofiavusta silloin, kun joudutaan kuivuuden tai myrskyn tuottamaan hätään, vaan pitkäaikaisesta elinolosuhteisiin vaikuttamisesta. Lähetysten vaikutuksesta maa voi välttyä muuttumasta elinkelvottomaksi. Se voi päinvastoin muuttua elämää ylläpitäväksi siellä, missä rakkaudesta luomakuntaan ja sen asukkaisiin tartutaan toimeen. Siksi esimerkiksi Suomen Lähetysseura osallistuu niin puiden istuttamiseen kuin veden talteenottoon Tansaniassa, ja Suomen evankelis-luterilainen kirkko maksaa lentokilometreistään kompensatiota Lähetysseuran puunistutusrahastoon.

Kohta viisikymmentä vuotta sitten, vuonna 1971 Etioopian Evankelinen Mekane Yesus -kirkko lähetti kaikille Luterilaisen Maailmanliiton jäsenkirjoille yhteisen kirjeen. Kirje oli suunnattu ennen muuta länsimaisille kirjoille, avustusjärjestöille ja lähetysjärjestöille. Sen sisältönä oli evankeliumin sanallisen julistamisen sekä sosiaalisen avustamisen tai kehittämisen yhteenkuuluvuus. Etioopian kirkkoa huolestutti, että nämä kaksi olivat ajautuneet erilleen länsimaiden kirkkojen ja järjestöjen työssä, kun taas kehitysmaissa ymmärrettiin hyvin niiden kuuluvan yhteen; olihan tarkoituksena palvella koko ihmistä. Kirjeessä murehdittiin, että länsimaiset järjestöt olivat ajautuneet yhdestä yksipuolisuudesta toiseen: vaikka alusta asti lähetukseen oli kuulunut kaikinpuolinen avustaminen, lähetit olivat puhuneet siitä kirkkojensa seurakunnissa vain vähän, koska arvoa oli annettu ennen muuta evankelioimiselle ja kristinuskon opettamiselle. Siitä puolestaan seurasi myöhemmin heilurivaikutuksena avustaminen ilman uskonnollista intressiä, jonka puolestaan pelättiin ilmentävän kolonialismia tai kulttuurista ylivaltaa. Näin nämä kaksi puolta olivat ajautuneet erilleen, vaikka paikallisten kirkkojen arkielämässä ne kuuluivat erotuksetta yhteen.

Etioopian kirjeellä oli pidemmällä tähtäimellä arvioiden kaksi huomattavaa vaikutusta. Ensimmäinen se laittoi liikkeelle prosessin, jonka mukaisesti nykyään kansainvälisesti painotetaan kokonaisvaltaista lähetystyötä. Ekumeeninen lähetysteologia on viimeisten vuosikymmenten aikana kehittynyt merkittävän yksimieliseksi tässä asiassa. Lähetysten tähtäimenä on syvälinen muutos, joka koskee niin ihmistä kuin hänen yhteisöjään, hänen elämän edellytyksiään sekä hänen yhteiskuntaansa. Kaikki tämä on muutosta, jonka evankeliumi Kristuksesta voi saada aikaan.

Toinen Etiopian kirjeen vaikutus oli, että Luterilaisen Maailmanliiton piirissä alettiin selvemmin nähdä lähetyksen olevan kirkkojen oma asia. Tämä koski kaikkia jäsenkirkkoja, yhtä hyvin niissä maissa, joista lähdettiin kuin niitä maita, joihin saavuttiin. Se on kunkin kirkon oma paikallinen tehtävä, omassa kulttuurissa ja omien haasteiden keskellä. Lähetys ei myöskään ollut vain järjestöjen asia, ei siinä mielessä, että lähettävät kirkot olisivat voineet ulkoistaa sen järjestöille, eikä siinä, että toisaalla maailmassa saattoivat kirkot jäädä vain järjestöjen avun vastaanottajiksi. Alettiin ymmärtää lähetyskumppanuuden merkitys.

Tällä viikolla on Jyväskylässä käyty Suomen Lähetysseuran kumppanuusneuvottelua kymmenien yhteistyökirkkojen edustajien kanssa. On kuunneltu etelän kristittyjen ääntä, jotta voitaisiin paremmin toimia yhdessä. Kumppanien näkemykset vaikuttavat Lähetysseuran strategiaan, sillä kysymys on heidän kirkkojensa missiosta, johon me liitymme. Olemme edelleen ”yhdessä Jumalan lähetyksessä”, kuten aikoinaan kuului Luterilaisen Maailmanliiton lähetyksiäkirjan otsikko. Nyt meillä on yhteinen missio, joka molempien osalta toteutuu niin omassa kontekstissa kuin rajoja ylittäen. Viime aikoina on aivan erityisellä tavalla alettu nähdä mission ykseys siitä syystä, koska yhteinen luomakunta osoittaa kärsimyksen merkkejä. Kun maa yhtäällä kuivuu, sillä on vaikutusta niin lähellä kuin kaukana. Kun rannikoiden ihmiset jäävät myrskyjen uhreiksi ja nousevien tulvavetien huuhtomiksi, sillä on vaikutusta myös kaukana. Ihmiset lähtevät etsimään parempaa tulevaisuutta, ja tulevat etsintänsä myötä yhtä uusien ongelmien eteen.

Psalmissa annetaan selvä syy sille, miksi maa ja meri yhdessä kaikkien asukkaittensa kanssa ylistää Jumalaa Hänen suurista teoistaan. Syy koko luomakunnan yhtymiselle Jumalan kunnioittamiseen on seuraava: ”Hän tulee ja tuo maailmaan oikeuden. Hän hallitsee maanpiiriä vanhurskaasti, tuomitsee kansoja oikeuden mukaan.” Jumalan oikeudenmukaisuus koskee niin kansoja kuin koko maanpiiriä. Se on tulevaisuuden visio. Se on kristillisen kirkon eskatologinen toivo. Luomakunnalla on syytä iloon, kun Jumala toteuttaa oikeuden. Maalla ja merellä on syytä iloita siitä, että oikeudenmukaisuus ihmisten kesken tulee voimaan.

Luomakunnan varjelu on osa kirkon missiota, koska toivo Jumalan lopullisesta ja kaikenkattavasta hallinnasta on olennainen osa kristillistä uskoa. Siksi me kiinnitämme huomiota myös ilmastonmuutokseen, sen torjumiseen ja sen vaikutusten lieventämiseen. Kirkkomme seurakuntia varten on tänä keväänä hyväksytty kirkkohallituksessa uusi Energia- ja ilmastostrategia. Siinä annetaan käytännön tekoja ja tavoitteita, joiden avulla voi ottaa osaa luomakunnan varjelemiseen. Taustalla on hengellinen vakuuttuneisuus: Jumala on oikeudenmukainen ja tahtoo meidän toteuttavan oikeudenmukaisuutta. Sillä on vaikutusta niin maan kuin meren ja kaikkien niiden asukkaiden elämässä.

Rukoilemme. Pyhä Jumala, elämän antaja. Me kiitämme sinua luomisen lahjasta. Kiitämme kaikesta hyvästä, jota meille päivittäin annat ja jolla pidät elämää yllä. Me rukoilemme sinua: varjele meitä torjumasta ja turmelemasta lahjojasi. Johdata meitä varjelemaan luomakuntaa ja siten todistamaan sinun suurista teoistasi. Tee meidät Kristuksen lähettäviksi maailmassa ja niin uskon, toivon ja rakkauden välikappaleiksi. Anna meidän tulla osallisiksi lopullisesta pelastuksestasi, kaiken uudeksi luomisesta, jolloin maa ja meri, vuoret ja virrat ylistävät sinua ikuisesti. Tätä rukoilemme Poikasi Jeesuksen Kristuksen, meidän Herramme nimessä. Amen.

Virsi 965, Vien suuren viestin